

Resursoptimeringsplan 2024–2027

HÄSSLEHOLMS KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
Bakgrund och planens framtagande	4
Syfte	4
2. Historik, nuläge och framtida behov.....	5
3. Koppling till andra mål.....	6
4. Framtidens avfallshantering i Hässleholms kommun.....	7
Sammanställning mål	7
Mål 1 Gemensamt förebygga uppkomsten av avfall.....	8
Mål 2 Ta vara på resurser innan det blir avfall.....	10
Mål 3 Hållbar avfallshantering i kommunen	11
Mål 4 Öka engagemanget kring minska nedskräpning i kommunen	12
5. Kommunala styrmedel.....	13
6. Uppföljning	13

Diarienummer: KLF 2023/852

Fastställt den: 2024-01-29

Fastställt av: Kommunfullmäktige

För revidering ansvarar: Kommunfullmäktige

För uppföljning ansvarar: Samordningsansvar Hässleholm Miljö AB

Giltighetsperiod: 2024–2027

Ersätter: Resursoptimeringsplan 2014–2020

Foto: Exakta Creative

Sammanfattning

Resursoptimeringsplanen beskriver det gemensamma arbetet att utveckla avfallshanteringen inom Hässleholms kommun fram till och med år 2027. Planen har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från olika delar av kommunens verksamheter, förvaltningar och bolag. Resursoptimeringsplanen är Hässleholms kommuns variant på den avfallsplan som varje kommun ska ha enligt miljöbalken.

Fyra mål har tagits fram som tillsammans visar riktningen i vilken kommunens arbete med att optimera resurser ska gå.

De fyra målen är:

- Gemensamt förebygga uppkomsten av avfall
- Ta vara på resurser innan det blir avfall
- Hållbar avfallshantering
  - öka återvinningsgraden inom kommun och näringsliv
- Öka engagemanget kring minskad nedskräpning i kommunen

Utvärdering av den tidigare resursoptimeringsplanen, nuläget i kommunen och andra miljömål på global, nationell och regional nivå har legat till grund för att ta fram målen. Hur det går i arbetet mot målen mäts via ett antal nyckeltal. Till målen kopplar vi även aktiviteter/åtgärder i riktning mot målen som kommunkoncernen ska genomföra.

En analys av nuläget visar att insamlingen av avfall på det stora hela fungerar väl i kommunen, men att förbättringspotential finns att både minska mängden avfall, bättre ta till vara på det avfall som uppstår och att öka engagemanget för att tillvarata våra resurser. En lärdom från tidigare resursoptimeringsplan är att mål och aktiviteter behöver beröra fler delar av kommunens organisation för att öka förankringen och sprida arbetet med att optimera kommunens resurser. ■

1 Inledning

Enligt 15 kap. 11 § i miljöbalken ska varje kommun ha en gällande avfallsplan. Innehållet i planen regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i en kommunal avfallsplan, NFS 2020:6. Avfallsplanen utgör tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering renhållningsordning för kommunen.

Enligt 8 § avfallsförordningen (2020:614) ska uppgifterna i en avfallsplan ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov. Hässleholms kommun har valt att uppfylla kommunens skyldigheter genom en resursoptimeringsplan.

Bakgrund och planens framtagande

Resursoptimeringsplanen är ett strategiskt dokument som är viktigt ur miljö- och resurs-hållningsperspektiv för kommunen. Genom antagande av resursoptimeringsplanen fastslår kommunfullmäktige mål och nyckeltal som ska gälla för Hässleholms kommun fram till och med år 2027.

Under den förra resursoptimeringsplanens giltighetstid skedde mycket förändringar och utveckling av Hässleholms kommuns avfallshantering. De delar inom avfallshanteringen som styrs utifrån lagstiftning kommer inte att omfattas av planen.

En första version av ny resursoptimeringsplan togs fram via en arbetsgrupp med representanter från kommunledningsförvaltningen, miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen, omsorgsförvaltningen, socialförvaltningen och tekniska förvaltningen samt de kommunala bolagen Hässleholm Miljö AB och Hässlehem. Det fanns även en styrgrupp för arbetet bestående av förvaltningschefer och politiker. Förslaget fanns tillgängligt för samråd och skickades ut på remiss till samtliga nämnder och bolag under 2021. 2022 beslutade kommunfullmäktige att avslå förslaget till ny resursoptimeringsplan. Kommunstyrelsen fick i uppdrag att revidera förslaget med fokus på ett färre antal mål och aktiviteter i syfte att skapa bättre förutsättningar för genomförandet av planen i organisationen. En arbetsgrupp bestående av representanter från kommunledningsförvaltningen, miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen, tekniska förvaltningen samt Hässleholm Miljö AB har reviderat det ursprungliga förslaget.

Syfte

Resursoptimeringsplanen ska genomsyra Hässleholms kommuns arbete med hållbarhetsfrågor och syftar till att konkretisera, motivera och styra kommunens gemensamma arbete för att öka återvinningen samt främja förebyggandet av avfall.

2 Historik, nuläge och framtida behov

En resursoptimeringsplan ska innehålla uppgifter om tidigare avfallshantering, nuvarande avfallsmängder och framtida behov för kommunens avfallshantering. Dessa uppgifter redovisas i följande bilagor:

Bilaga 1 Ordlista

Bilaga 2 Nulägesbeskrivning

Bilaga 3 Avfallsanläggningar, avfall i andra planer och framtida behov

---

Bilaga 4 Uppföljning av tidigare resursoptimeringsplan

Bilaga 5 Sammanställning av nedlagda deponier inom Hässleholms kommun

---

Bilaga 6 Koppling till andra mål och strategier

Bilaga 7 Sammanställning av plockanalys 2022

Bilaga 8 Miljöbedömning av Hässleholms kommuns resursoptimeringsplan

---

3 Koppling till andra mål

Mål och åtgärder ska utgå från de nationella miljökvalitetsmålen, etappmålen samt andra relevanta mål, strategier och planer. I samband med framtagande av mål till Hässleholms resursoptimeringsplan har globala, nationella och regionala och lokala mål som berör planen identifierats och sammanställts.

Agenda 2030, de globala målen för hållbar utveckling antogs 2015. Avfallshantering ingår i mål antingen direkt eller indirekt, exempelvis i mål 11 *Hållbara städer och samhällen* och mål 12 *Hållbar konsumtion och produktion*.

Sverige har 16 miljökvalitetsmål som beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Åtgärder för hållbar avfallshantering påverkar främst målen *be-gränsad klimatpåverkan*, *giftfri miljö* och *god bebyggd miljö*. Utöver miljökvalitetsmål finns även tre etappmål för avfall.

Avfallshantering har också betydelse för möjligheten att uppnå *generationsmålet*. *Generationsmålet* är det övergripande målet som visar inriktningen för Sveriges miljöpolitik.

Den nationella avfallsplanen "*Att göra mer med mindre – Sveriges Avfallsplan och avfalls-förebyggande program 2018–2023*" anger vilka områden som är viktiga att prioritera.

Region Skåne har tagit fram ett åtgärdsprogram som heter "*Tillsammans för ett hållbart Skåne – regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2022 – 2025*" med syfte att bidra till att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen.

I strategisk plan med budget anges Hässleholms kommuns strategiska utmaningar med mål. Resursoptimeringsplanen knyter an till utmaningen "*Attraktiv plats för medborgare och företag*" i och med målsättningen att Hässleholms kommun erbjuder attraktiva och hållbara livsmiljöer i hela kommunen.

4 Framtidens avfallshantering i Hässleholms kommun

Foto: Sarah Berg

Sammanställning mål

Fyra mål har tagits fram som bidrar till att styra kommunens arbete i önskvärd riktning för att bidra till att uppfylla andra mål på global, nationell, regional och lokal nivå.

De fyra målen är:

- Gemensamt förebygga uppkomsten av avfall.
- Ta vara på resurser innan det blir avfall.
- Hållbar avfallshantering – öka återvinningsgraden inom kommun och näringsliv.
- Öka engagemanget kring minska nedskräpning i kommunen.

Nedan beskrivs målen, nyckeltal för uppföljning och aktiviteter i syfte att nå respektive mål.

MÅL 1

Gemensamt förebygga uppkomsten av avfall

Att förebygga avfall innebär att skapa förutsättningar för att avfallet inte ens uppstår. Även om det går att återvinna, är det bättre om avfallet inte uppstår alls. Detta är något som kommunen har möjlighet att påverka. Dels genom avfallstaxan, dels genom att skapa förutsättningar för att minska slit och släng och dels genom att minska matsvinnet i de kommunala verksamheterna. Det bidrar till att flytta kommunens hantering uppåt i avfallstrappan.

Nyckeltal

MÄNGD INSAMLAT KOMMUNALT AVFALL, EXKLUSIVE TRÄDGÅRDSAVFALL

(kg/person)

Nuläge 2022: ..... 346 kg/person och år

Målvärde 2027:..... minskat med 10 procent

Uppföljningsansvar: ..... Hässleholm Miljö AB

Nuläge 2021: ..... 5,2 ton CO2-ekvivalenter/invånare

Målvärde 2030:.....5,0 ton CO2-ekvivalenter/invånare

Uppföljningsansvar: ..... Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen

Målvärde 2027:.....minskning med 4 procent

MÄNGDEN MATSVINN PER SERVERAD PORTION I KOMMUNENS VERKSAMHETER

(g/portion, gäller skolelever)

Nuläge 2022:..... 5,7 g/portion

Målvärde 2027: ..... 5,0 g/portion

Uppföljningsansvar: ..... Tekniska förvaltningen/måltidsorganisationen

Aktiviteter i riktning mot målet	Ansvarig
Arbetsätt för att minska matsvinnet i kommunens verksamheter utifrån Hässleholms kommuns förutsättningar.	<i>Tekniska nämnden i samarbete med barn- och utbildningsnämnden och omsorgsnämnden</i>
Kartlägg kommunens tänkta mark för exploatering utifrån vilka typer av schaktmassor som kan uppstå och i vilka områden som de kan medföra risk för miljö och hälsa.	<i>Tekniska nämnden</i>
Arbetsätt för att beräkna mängden schaktmassor i planerade anläggningsprojekt.	<i>Tekniska nämnden i samverkan med Hässleholm Miljö AB</i>

Aktiviteter i riktning mot målet	Ansvarig
Arbeta för att öka kapaciteten att mellanlagra återvinningsbara massor inom kommunen, då lokal användning i projekt där massor uppstår inte är möjlig.	<i>Tekniska nämnden i samverkan med Hässleholm Miljö AB</i>
Starta ett kommunövergripande nätverk för utbyte av erfarenheter och inspiration gällande förebyggande av avfall.	<i>Hässleholm Miljö AB i samverkan med övriga bolag och nämnder</i>
Ta fram koncept som innebär möjlighet till stöttning och kunskapsförmedling för verksamheters avfallsförebyggande arbete.	<i>Hässleholm Miljö AB</i>

MÅL 2

Ta vara på resurser innan det blir avfall

Genom att återanvända produkter undviks att nya produkter köps in och därmed har ett förebyggande gjorts. Idag slängs stora mängder grovavfall som i stället hade kunnat användas någon annanstans. Om ett samarbete sker mellan kommunen, näringslivet och invånarna kan det som någon inte längre har nytta av komma till användning hos någon annan. På så sätt minskar miljöbelastningen och även en ekonomisk besparing görs. Det finns en mängd olika lösningar och idéer för att öka återbruket. Hjulet behöver inte uppfinnas på nytt, men det bör användas i större utsträckning!

Nyckeltal

MÄNGD MATERIAL SOM LÄMNAS TILL ÅTERBRUK VIA KOMMUNALA INSAMLINGSPLATSER

(kg/invånare och år)

Nuläge 2022:.....3 kg/invånare och år

Målvärde 2027:.....5 kg/invånare och år

Uppföljningsansvar: ..... Hässleholm Miljö AB

ANTALET FÖRMEDLADE ARTIKLAR GENOM GE OCH FÅ

(artiklar/år)

Nuläge 2022:.....9 956 artiklar/år

Målvärde 2027:.....Ökning med 20 procent

Uppföljningsansvar: ..... Omsorgsförvaltningen

Aktiviteter i riktning mot målet	Ansvarig
Inför möjligheten att lämna saker för återbruk på samtliga återvinningscentraler.	Hässleholm Miljö AB
Utveckla kommunikationen om återbruk i syfte att informera, inspirera och öka mängden som tas tillvara.	Hässleholm Miljö AB i samverkan med kommunstyrelsen
Främja återbruk inom de kommunala verksamheterna.	Samtliga nämnder

MÅL 3

Hållbar avfallshantering i kommunen

Hässleholms kommun är duktiga, men vi kan bli bättre! Materialåtervinning är inte det översta steget i avfallsstrappan, men det är en bit på vägen. För några år sedan infördes fyrfacksystem för hushållen och sorteringsgraden ökade markant. Om materialåtervinning möjliggörs överallt är chansen för rätt sortering mycket större.

I Hässleholms kommun finns även flera äldre deponier som inte längre är i bruk men som fortsatt riskerar påverka marken och miljön i dess närområden. Deponier har inventerats och i vissa fall har åtgärder redan skett. Det återstår dock ett fortsatt arbete för att minska deponiers påverkan och ta hand om samhällets gamla synder.

Nyckeltal

ANDEL RÄTT SORTERAT BRÄNNBART AVFALL FRÅN HUSHÅLL

(%)

Nuläge 2022:.....32,4 procent

Målvärde 2027:.....40 procent

Uppföljningsansvar: ..... Hässleholm Miljö AB

ANTAL ÅTGÄRDER SOM GENOMFÖRTS FÖR ATT MINSKA PÅVERKAN FRÅN ÄLDRE DEPONIER

Uppföljningsansvar: ..... Tekniska förvaltningen

Aktiviteter i riktning mot målet	Ansvarig
Genomför besök där verksamheter får information och rådgivning i hur deras avfall ska sorteras.	Hässleholm Miljö AB
Undersök vilka aktiviteter som skulle behövas för att främja en bättre sortering i flerfamiljshus och genomför dessa.	Hässleholm Miljö AB och Hässlehem
Undersök möjligheten till Urban mining och likvärdiga metoder för att åtgärda äldre deponier.	Tekniska nämnden
Uppföljning av upphandling för att säkerställa att endast kvalitetssäkrat slam når åkermark. Vid ny upphandling ställs krav på entreprenör att följa Revaq vid spridning av slam på åkermark.	Hässleholm Miljö AB
Förbättra möjligheterna till källsortering i kommunens lokaler.	Tekniska nämnden

MÅL 4

Öka engagemanget kring minskad nedskräpning i kommunen

De negativa aspekterna av nedskräpning påverkar alla delar av hållbarhetsperspektivet- miljö, socialt och ekonomiskt. Miljöperspektivet då det sprider gifter i naturen, haven, sjöarna och våra vattendrag. Socialt då nedskräpning kan bidra till en känsla av otrygghet och en negativ uppfattning om stadsbilden. Ekonomiskt då det varje år medför stora kostnader att samla upp skräp från allmänna platser. Dessutom skapar skräp ofta ännu mer skräp, det vill säga risken att någon slänger något på en plats som redan är nedskräpad är större än att det slängs på en ren plats. Det finns med andra ord mycket att vinna på att arbeta för att minska och förebygga nedskräpningen.x

Nyckeltal

ANTAL SKRÄPFÖREMÅL PER KVADRATMETER

(st/10 m²)

Nuläge 2021: .....2,66 st/10 m²

Målvärde 2027: .....2,50/ 10 m²

Uppföljningsansvar: ..... Tekniska förvaltningen

NEDSKRÄPNING I NATUREN KR/ÅR

Nuläge 2022:..... 35 000 kr/år

Målvärde 2027: ..... 30 000 kr

Uppföljningsansvar: ..... Tekniska förvaltningen

Aktiviteter i riktning mot målet	Ansvarig
Kartlägg behov av avfallskärl och var det behövs fler kärl på allmän plats.	Tekniska nämnden
Kartlägg hantering, mängd och kostnader för nedskräpning i naturen.	Tekniska nämnden

5. Kommunala styrmedel

Enligt NFS 2020:6. 8 § ska en avfallsplan innehålla en redogörelse för de styrmedel som kommunen planerar att använda för att uppnå målen. Vissa mål riktar sig mot den egna kommunorganisationen behöver den interna organisationen mobiliseras för att målen ska nås. Andra mål kan kommunen inte uppnå på egen hand, utan hjälp behövs från fler aktörer. Totalt sätt har följande styrmedel identifierats som möjliga att använda för att nå resursoptimeringsplanens mål:

Ekonomiska styrmedel	Administrativa styrmedel	Informativa styrmedel
<ul style="list-style-type: none"> • Avfallstaxa • Budgetarbete • Avgifter 	<ul style="list-style-type: none"> • Förelägganden • Krav i upphandlingar • Renhållningsföreskrifterna • Interna rutiner inom kommunen • Krav i bygglov • Fysisk planering • Villkor i tillstånd 	<ul style="list-style-type: none"> • Information vid tillsyn • Informationskampanjer • Sociala medier • Information via webben/hemsida

6. Uppföljning

Uppföljning av planen ska ske minst en gång under planens giltighetstid. Samordningsansvarig för uppföljningen är Hässleholm Miljö AB. Den förvaltning/bolag som ansvarar för att följa upp nyckeltal och aktiviteter, samt att analysera resultaten, är angivet i planen.